

HANDBOEK EUROPEES BURGERLIJK PROCESRECHT

HANDBOEK EUROPEES
BURGERLIJK PROCESRECHT

Benoît ALLEMEERSCH
Thalia KRUGER
(eds.)

Handboek Europees Burgerlijk Procesrecht
Benoît Allemeersch en Thalia Kruger (eds.)

© 2015 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0576-1 (gebonden)
ISBN 978-94-000-0577-8 (paperback)
D/2015/7849/25
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

<i>Inleiding</i>	xvii
------------------------	------

DEEL I. INTERNATIONALE BEVOEGDHEID

1. Brussel I(*bis*)-Verordening: exclusieve bevoegdheidsgronden en forumbedingen

Geert VAN CALSTER	3
Hoofdstuk 1. Exclusieve bevoegdheidsgronden	3
Afdeling 1. Algemene contouren van de exclusieve bevoegdheidsgronden	3
Afdeling 2. Zakelijke rechten op en verhuur van onroerende goederen: artikel 24(1)	5
§ 1. Zakelijke rechten	5
A. ‘Zakelijke rechten’ / zakelijke rechtsvorderingen	5
B. ‘Procedures ten aanzien van’ of ‘voor’ zakelijke rechten	7
§ 2. Huur en verhuur, pacht en verpachting	8
A. Algemeen	8
B. Twee aanvullende regels	10
Afdeling 3. De vestiging van vennootschappen en bepaalde andere aspecten van vennootschapsrecht: artikel 24(2)	10
Afdeling 4. Inschrijving in openbare registers: artikel 24(3)	12
Afdeling 5. Intellectuele eigendomsrechten: artikel 24(4)	12
Afdeling 6. Tenuitvoerlegging van beslissingen: artikel 24(5)	14
Afdeling 7. Reflexieve werking van de exclusieve bevoegdheidsgronden? ..	15
Hoofdstuk 2. Forumbedingen: artikel 25	16
Afdeling 1. Algemene contouren	16
Afdeling 2. Forumbedingen ten voordele van een rechtbank buiten de EU: reflexieve toepassing?	17
Afdeling 3. Vaststelling van ‘overeenkomst’	18
§ 1. De minimalistische insteek van de Verordening zelf	18
§ 2. De meer complexe ‘overeenkomst’-realiteit en de bepaling van het toepasselijke recht voor de geldigheid van forumbedingen	20

2. Brussel I(bis)-Verordening inzake niet uitsluitende bevoegdheidsgronden en zwakke partijen – Stand van zaken sinds 2002 tot nu	
Fieke VAN OVERBEEKE	23
Inleiding – Brussel <i>Ibis</i>	23
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied Brussel <i>Ibis</i>	24
Afdeling 1. Materieel toepassingsgebied ex artikel 1, 2 en 3 (art. 1 oud) ...	24
§ 1. Brussel <i>Ibis</i>	24
§ 2. Rechtspraak Hof – ruim toepassingsgebied	26
Afdeling 2. Personeel toepassingsgebied	27
§ 1. Brussel <i>Ibis</i> – woonplaats verweerder in lidstaat, tenzij consumenten/werknemers	27
§ 2. Rechtspraak onbekende woonplaats	28
§ 3. Rechtspraak internationaliteitsvereiste	29
Hoofdstuk 2. Artikel 4 (art. 2 oud) en de niet uitsluitende bevoegdheidsgronden	31
Afdeling 1. <i>Forum rei</i> – hét internationaal aanvaarde kernuitgangspunt ..	31
Afdeling 2. Artikel 7 (art. 5 oud): alternatieve fora	31
§ 1. Brussel <i>Ibis</i>	31
§ 2. Inleiding – de alternatieve bevoegdheidsgrond bij verbintenissen uit overeenkomst ex artikel 7, lid 1 (art. 5, lid 1 oud)	32
A. Artikel 7 lid 1 sub a (art. 5, lid 1 sub a oud)	33
B. Artikel 7, lid 1 sub b (art. 5, lid 1 sub b oud)	35
§ 3. Inleiding – de alternatieve bevoegdheidsgrond bij verbintenissen uit onrechtmatige daad ex artikel 7, lid 2 (art. 5, lid 3 oud)	40
A. <i>Handlungsort vs. Erfolgsort</i>	41
B. Rechtspraak sinds 2002 – één algemeen artikel voor uiteenlopende situaties	42
C. Schending van persoonlijkheidsrechten via internet – centrum van belangen	42
D. Schending van intellectuele eigendomsrechten	43
E. Productaansprakelijkheid	45
Afdeling 3. Samenhang van vorderingen	45
§ 1. Voorwaarden artikel 8, lid 1 (art. 6, lid 1 oud)	46
§ 2. Rechtspraak: van een enge naar een ruime opvatting?	47
Hoofdstuk 3. Zwakke partijen in de Brussel I(bis)-Verordening	49
Afdeling 1. Bijzondere bevoegdheidsregeling voor verzekerden	49
Afdeling 2. Bijzondere bevoegdheidsregeling voor consumenten	51
§ 1. Rechtspraak EEX-Verdrag ≠ Brussel I(bis)-Verordening	52
§ 2. Het begrip ‘overeenkomsten’ in consumentenzaken	53

§ 3. Het ‘richt’-criterium uit artikel 17, lid 1, sub c (art. 15, lid 1, sub c oud)	54
§ 4. Welke partijen komt een beroep toe?	55
Afdeling 3. Bijzondere bevoegdheidsregeling voor werknemers	56
Besluit	58
3. Brussel <i>Ibis</i>-Verordening – Huwelijkszaken	
Jinske VERHELLEN	59
Inleiding	59
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied	60
Afdeling 1. Materieel toepassingsgebied	60
§ 1. Algemeen	60
§ 2. Huwelijkszaken	61
A. Enkel ontbinding van de huwelijksband	61
B. Notie huwelijk	61
Afdeling 2. Temporeel toepassingsgebied	64
Afdeling 3. Personeel toepassingsgebied	65
Hoofdstuk 2. Internationale bevoegdheid in huwelijkszaken	65
Afdeling 1. Voorrang Europese bevoegdheidsregels boven nationale bevoegdheidsregels	65
§ 1. Stapsgewijze redenering	65
§ 2. Nietigverklaring van het huwelijk	66
Afdeling 2. Artikel 3 Brussel <i>Ibis</i> -Verordening	67
§ 1. Zeven alternatieve fora	67
§ 2. Begrippen gewone verblijfplaats en nationaliteit	69
A. Gewone verblijfplaats	69
B. Nationaliteit	72
§ 3. Internationale huwelijkszaken voor de Belgische rechter	73
A. Wanneer is er internationale bevoegdheid in België?	73
B. Wat indien er geen bevoegdheid is op basis van Brussel <i>Ibis</i> ?	75
C. Na de internationale volgt de interne bevoegdheidsvraag	76
Conclusie	77
4. Brussel <i>Ibis</i>-Verordening – Ouderlijke verantwoordelijkheid	
Thalia KRUGER en Jinske VERHELLEN	79
Inleiding	79
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied	80
Afdeling 1. Materieel toepassingsgebied	80
§ 1. Algemeen	80

§ 2. Ouderlijke verantwoordelijkheid	81
§ 3. Internationale kinderontvoering	83
Afdeling 2. Temporeel toepassingsgebied	84
Afdeling 3. Ruimtelijk toepassingsgebied	84
Afdeling 4. Personeel toepassingsgebied	84
Hoofdstuk 2. Internationale bevoegdheid inzake ouderlijke verantwoor- delijkheid.	86
Afdeling 1. Principe: verblijfplaats kind	86
§ 1. Algemene regel	86
§ 2. Begrip gewone verblijfplaats	87
Afdeling 2. Uitzonderingen op het principe van de gewone verblijfplaats	88
§ 1. Bevoegdheid na legale verhuis van het kind.	88
§ 2. Kinderontvoering	90
§ 3. Forumkeuze.	91
Hoofdstuk 3. Voorlopige en bewarende maatregelen.	92
Afdeling 1. Wie is bevoegd?	92
Afdeling 2. Wat zijn de voorwaarden?	93
Conclusie.	94
5. De Onderhoudsverordening	
Katrien DE Vos en Ingrid BOONE.	95
Inleiding	95
Hoofdstuk 1. Doelstellingen van de Onderhoudsverordening.	96
Hoofdstuk 2. Verhouding met andere internationaal privaatrechtelijke instrumenten	98
Afdeling 1. Rechterlijke bevoegdheid	99
Afdeling 2. Erkenning en tenuitvoerlegging.	99
Afdeling 3. Toepasselijk recht	100
Afdeling 4. Administratieve samenwerking	101
Hoofdstuk 3. Toepassingsgebied	101
Afdeling 1. Materieel toepassingsgebied	101
Afdeling 2. Territoriaal toepassingsgebied	102
Afdeling 3. Personeel toepassingsgebied	102
Afdeling 4. Temporeel toepassingsgebied	103
Hoofdstuk 4. Bevoegdheid	104
Afdeling 1. Reikwijdte van de bevoegdheidsregels.	104
Afdeling 2. Algemene regel	105
Afdeling 3. Forumkeuze.	106
Afdeling 4. Bevoegdheid op basis van de verschijning van de verweerder	107
Afdeling 5. Subsidiare bevoegdheid en <i>forum necessitatis</i>	107
Afdeling 6. Beperking ten aanzien van procedures	108
Afdeling 7. Toetsing van de bevoegdheid.	109

Afdeling 8. Toetsing van de ontvankelijkheid	109
Afdeling 9. Voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht	109
Hoofdstuk 5. Toegang tot de rechter	109
Hoofdstuk 6. Samenwerking tussen centrale autoriteiten	111
Besluit	114
6. De Erfrechtverordening	
Elise GOOSSENS en Alain Laurent VERBEKE	117
Inleiding	117
Afdeling 1. Algemeen	117
Afdeling 2. Toepassingsgebied	118
Hoofdstuk 1. Bevoegdheidsbepaling	120
Afdeling 1. Algemene bevoegdheidsregel	120
Afdeling 2. Bevoegdheid in geval van rechtskeuze	122
§ 1. Forumkeuzeovereenkomst	123
§ 2. Eenzijdig verzoek	125
§ 3. Bevoegdheid gebaseerd op verschijning	125
§ 4. Ambtshalve beëindiging van de procedure in geval van een buitengerechtelijke schikking	126
Afdeling 3. Bevoegdheid in verhoudingen met derde landen	126
§ 1. Subsidiaire bevoegdheid	127
§ 2. <i>Forum necessitatis</i>	128
§ 3. Beperking van de procedure	129
Afdeling 4. Bijzondere bevoegdheidsregimes	130
§ 1. Aanvaarding of verwerping van de nalatenschap, een legaat of een wettelijk erfdeel	130
§ 2. Voorlopige of bewarende maatregelen	131
Hoofdstuk 2. Procedureregels	132
Afdeling 1. Toetsing van de bevoegdheid	133
Afdeling 2. Toetsing van de ontvankelijkheid	134
Besluit	135
DEEL II. VRIJ VERKEER VAN RECHTERLIJKE BESLISSINGEN EN BUITENGERECHTELIJKE AKTEN	
7. Erkenning, exequatur en executie van vonnissen	
Ilse COUWENBERG	139
Hoofdstuk 1. De Europese grensoverschrijdende tenuitvoerlegging in vogelvlucht	139
Hoofdstuk 2. Toepassingsgebied van de Europese regels inzake grens- overschrijdende tenuitvoerlegging	143

Afdeling 1. Materieel toepassingsgebied	143
§ 1. Beslissing in een burgerlijke of handelszaak	143
§ 2. Rechterlijke beslissing	145
§ 3. Uitvoerbare beslissing	146
Afdeling 2. Territoriaal toepassingsgebied	146
Afdeling 3. Temporeel toepassingsgebied	147
Hoofdstuk 3. De Europese erkenningsregels.	149
Afdeling 1. Wijzen van erkenning	150
§ 1. Erkenning van rechtswege	150
§ 2. Hoofdeis tot erkenning	151
§ 3. Incidentele erkenning	152
Afdeling 2. Weigeringsgronden.	153
§ 1. Strijdigheid met de openbare orde.	154
§ 2. Schending van de rechten van verdediging	155
§ 3. Onverenigbaarheid met een andere beslissing.	156
§ 4. Miskenning van bevoegdheidsregels.	157
Hoofdstuk 4. De Europese exequaturregels	157
Afdeling 1. EU-beslissingen waarvoor een exequatur (nog steeds) vereist is.	158
Afdeling 2. De Europese exequaturprocedure	159
§ 1. Verzoek door elke belanghebbende partij	159
§ 2. Bevoegde rechter.	160
§ 3. Verloop van de exequaturprocedure	161
§ 4. Beslissing	162
§ 5. Rechtsmiddelen.	163
Afdeling 3. Tenuitvoerlegging.	164
Hoofdstuk 5. Facultatieve afschaffing van het exequatur	165
Afdeling 1. Beslissingen inzake grensoverschrijdend omgangsrecht	165
§ 1. Rechtstreeks uitvoerbare beslissingen inzake omgangsrecht	166
§ 2. Afgifte van het certificaat	167
§ 3. Rechtsmiddelen.	168
§ 4. Tenuitvoerlegging.	169
Afdeling 2. Beslissingen inzake niet-betwiste schuldvorderingen	169
§ 1. Rechtstreeks uitvoerbare beslissingen inzake niet-betwiste schuldvorderingen	170
§ 2. Afgifte van het EET-bewijs	171
§ 3. Rechtsmiddelen.	173
§ 4. Tenuitvoerlegging.	174
Hoofdstuk 6. Definitieve afschaffing van het exequatur	175
Afdeling 1. Alimentatiebeslissingen.	176
§ 1. Rechtstreeks uitvoerbare alimentatiebeslissingen.	176
§ 2. Rechtsmiddelen.	177

§ 3. Tenuitvoerlegging.....	178
Afdeling 2. Beslissingen in burgerlijke en handelszaken die onder het toepassingsgebied van de Brussel <i>Ibis</i> -Verordening vallen.....	179
§ 1. Rechtstreeks uitvoerbare beslissingen in burgerlijke en handelszaken.....	179
§ 2. Tenuitvoerlegging.....	181
§ 3. Verzoek tot weigering van de tenuitvoerlegging.....	182
8. De erkenning en tenuitvoerlegging van authentieke akten en gerechtelijke schikkingen krachtens de Onderhoudsverordening	
Katrien DE VOS en Ingrid BOONE.....	185
Inleiding	185
Hoofdstuk 1. Onderscheid tussen gerechtelijke schikkingen en authentieke akten afkomstig uit lidstaten gebonden door het Haagse Protocol en deze afkomstig uit lidstaten niet gebonden door het Haagse Protocol	186
Hoofdstuk 2. Gerechtelijke schikkingen en authentieke akten van lidstaten die gebonden zijn door het Haagse Protocol.....	188
Afdeling 1. Afschaffing van het exequatur	188
Afdeling 2. Weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging.....	189
Hoofdstuk 3. Gerechtelijke schikkingen en authentieke akten van lidstaten die niet gebonden zijn door het Haagse Protocol.....	190
Afdeling 1. Principe: erkenning <i>de plano</i>	190
Afdeling 2. Weigeringsgronden.....	190
Afdeling 3. Uitvoerbaarheid.....	191
Hoofdstuk 4. Procedure van tenuitvoerlegging	192
Besluit	193
9. De aanvaarding en tenuitvoerlegging van authentieke akten en gerechtelijke schikkingen krachtens de Erfrechtverordening	
Elise GOOSSENS en Alain Laurent VERBEKE.....	195
Inleiding	195
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied	195
Hoofdstuk 2. De aanvaarding van authentieke akten	197
Afdeling 1. Van ‘erkenning’ naar ‘aanvaarding’.....	197
Afdeling 2. Inhoud van het begrip ‘aanvaarding’.....	198
§ 1. Algemeen.....	198
§ 2. Draagwijdte van de internationale bewijskracht.....	199
Afdeling 3. Weigering van de aanvaarding.....	202
Hoofdstuk 3. De tenuitvoerlegging van authentieke akten en gerechtelijke schikkingen.....	203
Besluit	205

DEEL III. ANDERE ASPECTEN VAN HET BURGERLIJK PROCESRECHT

10. Parallele procedures

Thalia KRUGER.....	209
Inleiding	209
Hoofdstuk 1. Parallele procedures in verschillende EU-lidstaten	210
Afdeling 1. Litispendentie	211
§ 1. Dezelfde zaak: dezelfde partijen, hetzelfde onderwerp, dezelfde oorzaak.....	211
A. Verschillende vereisten in verschillende verordeningen	211
B. Dezelfde partijen	212
C. Hetzelfde onderwerp	213
D. Dezelfde oorzaak	213
§ 2. Het tweede gerecht houdt zijn bevoegdheid aan	214
§ 3. Het tweede gerecht wijst zijn bevoegdheid af.....	215
§ 4. Litispendentie en forumbedingen	216
Afdeling 2. Samenhang.....	218
Afdeling 3. Doorverwijzing	218
Hoofdstuk 2. Parallele procedures tussen Belgische gerechten en gerechten buiten de EU.....	220
Afdeling 1. Mogelijkheden in het EU-recht.....	220
Afdeling 2. De beperkte mogelijkheden van het nationale recht.....	222
Conclusie.....	223

11. Betekening

Patrick GIELEN en Lotte VANFRAECHEM.....	225
Hoofdstuk 1. Inleiding	225
Hoofdstuk 2. Algemene bepalingen	226
Afdeling 1. Werkingsfeer	226
§ 1. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	226
§ 2. Toepassingsgebied <i>ratione territorii et personae</i>	229
A. Toepassingsgebied <i>ratione territorii</i>	229
B. Internationaal karakter	229
C. Begrip ‘onbekend adres’	231
D. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	232
§ 3. Toepassingsgebied <i>ratione temporis</i>	232
Afdeling 2. Verzendende en ontvangende instanties.....	233
Afdeling 3. Centrale instantie	233
Hoofdstuk 3. Verzending en betekening of kennisgeving via de instanties... 234	
Afdeling 1. Wijze van verzending.....	234
Afdeling 2. Ontvangst.....	235

Afdeling 3. Betekening of kennisgeving	236
Afdeling 4. Weigering	237
§ 1. Algemeen	237
§ 2. Het gebruik van de modelformulieren	238
§ 3. Integraal modelformulier?	238
§ 4. Omissie, door de ontvangende instantie, van de bijvoeging van het modelformulier	238
§ 5. Beoordeling van de geldigheid van de weigering door de geadresseerde	239
§ 6. Verklaring van weigering van ontvangst door de geadresseerde ..	239
§ 7. Regularisatie	240
Afdeling 5. Termijnen en data	241
§ 1. Termijn voor toezending	241
§ 2. Termijn voor betekening of kennisgeving	241
§ 3. Dubbele datum	242
§ 4. Vertrekpunt van de beroepstermijn bij betekening of kennis- geving per post	243
§ 5. Berekening van termijnen	244
Afdeling 6. Taal en vertaling	244
Afdeling 7. Kosten	246
Hoofdstuk 4. Andere wijzen van verzending en betekening of kennis- geving	247
Afdeling 1. Geen hiërarchie	247
Afdeling 2. Langs consulaire of diplomatieke weg	248
Afdeling 3. Per post	249
§ 1. Principe	249
§ 2. Rechtspraak EHRM	249
§ 3. Mainstrat-verslag	250
§ 4. Verslag van de Europese Commissie	251
Afdeling 4. Rechtstreeks	252
Hoofdstuk 5. Mededelingen door de lidstaten	252
Besluit	252
12. De Bewijsverordening	
Benoît ALLEMEERSCH en Anne-Sophie HOUTMEYERS	253
Hoofdstuk 1. Ontstaan, doel en opzet	253
Hoofdstuk 2. Toepassingsgebied	254
Afdeling 1. <i>Ratione loci</i>	254
Afdeling 2. <i>Ratione materiae</i>	254
§ 1. “Burgerlijke en handelszaken”	254
§ 2. “Handelingen tot het verkrijgen van bewijs”	259

§ 3. “Aanhangige of voorgenomen procedure”	259
§ 4. “Verzoek uitgaande van een gerecht”	260
Afdeling 3. Exhaustief karakter?	261
Hoofdstuk 3. Kenmerken	262
Afdeling 1. Rechtstreeks verkeer tussen de gerechten	262
Afdeling 2. Gebruik van standaardformulieren	264
Afdeling 3. Taalregeling	264
Afdeling 4. Tijdslimieten	265
Afdeling 5. Nationaal recht als toepasselijk procesrecht	265
Afdeling 6. Moderne communicatietechnologie	266
Hoofdstuk 4. Methodes en procedure	266
Afdeling 1. Overzicht	266
Afdeling 2. Bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht	267
§ 1. Procedure	267
§ 2. Weigeringsmogelijkheden	268
§ 3. Vorm	269
§ 4. Kosten	271
Afdeling 3. Rechtstreekse bewijsverkrijging door het verzoekende gerecht	272
§ 1. Procedure	272
§ 2. Weigeringsmogelijkheden	273
Afdeling 4. Hoger beroep?	273
13. De procedurele aspecten van de Europese erfrechtverklaring	
Elise GOOSSENS en Alain Laurent VERBEKE	275
Inleiding	275
Hoofdstuk 1. Aanvraag van de Europese erfrechtverklaring	276
Afdeling 1. Bevoegdheid	276
Afdeling 2. Aanvraaggerechtigden	277
Afdeling 3. Gegevens in de aanvraag	278
Afdeling 4. Behandeling van de aanvraag	279
Hoofdstuk 2. Afgifte van de Europese erfrechtverklaring	281
Afdeling 1. Ogenblik van afgifte en weigeringsgronden	281
Afdeling 2. Inhoud	281
Afdeling 3. Origineel versus gewaarmerkte afschriften	284
Hoofdstuk 3. Aanvechting van de Europese erfrechtverklaring	285
Afdeling 1. Correctie, wijziging of intrekking	286
Afdeling 2. Rechtsmiddelen	286
Afdeling 3. Schorsing van de rechtsgevolgen	287
Hoofdstuk 4. Rechtsgevolgen	287
Afdeling 1. Rechtsgevolgen zonder bijkomende procedure	288
Afdeling 2. Geen zelfstandige executoriale titel	289

Afdeling 3. Synopsis van de materieelrechtelijke rechtsgevolgen	290
Besluit	291

DEEL IV. EENGEMAAKTE PROCEDURES

14. Betalingsbevelprocedure en Verordening Geringe Vorderingen

Liselot SAMYN	295
Hoofdstuk 1. Vooraf	295
Hoofdstuk 2. Ontwikkeling en doelstellingen	296
Afdeling 1. Ontwikkeling van de Europese eengemaakte procedures	296
Afdeling 2. Doelstellingen van de Europese eengemaakte procedures	297
Hoofdstuk 3. Toepassingsgebied	298
Afdeling 1. Temporeel toepassingsgebied van de Europese eengemaakte procedures	298
Afdeling 2. Geografisch toepassingsgebied van de Europese eengemaakte procedures	299
Afdeling 3. Materieel toepassingsgebied van de Europese eengemaakte procedures	299
§ 1. Algemeen materieel toepassingsgebied	299
§ 2. Bijzonder materieel toepassingsgebied	301
A. Betalingsbevelprocedure	301
B. Verordening Geringe Vorderingen	303
Hoofdstuk 4. Verloop van de ingevoerde procedure	304
Afdeling 1. Instellen van de Europese eengemaakte procedures	305
§ 1. Indienen van het verzoek	305
§ 2. Het te leveren bewijs	306
§ 3. Het internationaal en nationaal bevoegde gerecht	306
A. Internationale rechtsmacht	306
B. Nationale materiële en territoriale bevoegdheid	308
Afdeling 2. Verloop van de Europese procedures	310
§ 1. De Betalingsbevelprocedure	311
A. Taak van de rechter	311
B. Toekenning verzoek betalingsbevel	313
C. Verweer door de schuldenaar	314
§ 2. De Verordening Geringe Vorderingen	316
A. Taak van de rechter	316
B. Toekenning verzoek geringe vorderingen	317
§ 3. Gemeenschappelijk element: geen vertegenwoordiging vereist	318
Afdeling 3. Afwikkeling van de Europese procedures	319
Hoofdstuk 5. Interactie met het nationaal procesrecht	321
Hoofdstuk 6. Toekomst van de Europese eengemaakte procedures?	323

DEEL V. INSOLVENTIE

15. De herziening van de Europese Insolventieverordening	
Melissa VANMEENEN	327
Inleiding	327
Hoofdstuk 1. Krachtlijnen van de huidige Europese Insolventieverordening	329
Hoofdstuk 2. De initiatieven tot herziening van de Europese Insolventieverordening	331
Hoofdstuk 3. Analyse van de belangrijkste voorstellen tot wijziging van de Insolventieverordening	335
Afdeling 1. Het toepassingsgebied van de Europese Insolventieverordening	336
§ 1. Definitie van het begrip ‘insolventieprocedure’	337
§ 2. De draagwijdte en de wijziging van de Bijlagen bij de Insolventieverordening	342
Afdeling 2. Bevoegde rechter – verfijning van het COMI-begrip	344
§ 1. Het ‘centrum van voornaamste belangen’ en de ‘vestiging’	345
§ 2. Controle door de rechter en verhaalsmogelijkheden voor schuldeisers	351
§ 3. De samenhangende vorderingen – afbakening tussen de Insolventieverordening en de Brussel <i>Ibis</i> -Verordening	353
Afdeling 3. Coördinatie tussen hoofdprocedure en secundaire procedure	359
§ 1. Secundaire procedure: de rechter wikt en weegt	360
§ 2. De curator in de hoofdprocedure als hoofdrolspeler	361
§ 3. Samenwerking en communicatie tussen curatoren en rechters	363
Afdeling 4. Verbetering van de informatieverstrekking en -uitwisseling	366
§ 1. De insolventieregisters	366
§ 2. Indienen van schuldvorderingen door de schuldeisers	369
Afdeling 5. Insolventie van vennootschapsgroepen	371
Besluit	373

INLEIDING

Over de voorbije jaren heeft de Europese Unie een groot aantal instrumenten in het leven geroepen die hun weerslag hebben op de behandeling door de nationale rechtscolleges van de lidstaten van grensoverschrijdende geschillen van burgerlijke en commerciële aard. Het begon met het befaamde EEX-Verdrag van 1968, aangevuld voor de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie met het Verdrag van Lugano uit 1988. Deze verdragen waren duidelijk een succes, gelet op de ruime toepassing ervan. Het succes werd in de hand gewerkt door de tekstuele kwaliteit van de verdragen en de gezaghebbende interpretatie ervan door het Hof van Justitie. Dat heeft aanleiding gegeven tot een corpus van beginselen en regels die de basis vormen van het Europees burgerlijk procesrecht.

De ontwikkeling van dat Europees burgerlijk procesrecht is evenwel pas echt in een stroomversnelling gekomen 15 jaar geleden, in 1999, met het Verdrag van Amsterdam, dat de Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht introduceerde. Datzelfde jaar legden de conclusies van de Europese Raad in Tampere de basis voor een werkprogramma waaruit tal van instrumenten zouden ontstaan met een procesrechtelijke finaliteit. Het begon in 2000 met de Insolventieverordening, de Brussel II-Verordening (voor contentieux over huwelijkszaken en ouderlijke verantwoordelijkheid) en de Betekeningsverordeningen. Kort daarna volgde de Brussel I-Verordening, die de inhoud van het EEX-Verdrag grotendeels overnam. De Bewijsverordening kwam erbij in 2001. In 2003 werd de Brussel II-Verordening herzien en vervangen door Brussel *Ibis*. Een jaar later introduceerde de EET-Verordening de Europese executoriale titel voor niet-betwiste geldvorderingen, gevolgd in 2006 door de Betalingsbevelverordening en in 2007 de Verordening Geringe Vorderingen alsook een herziene versie van de Betekeningsverordening. In 2008 kwam dan de Onderhoudsverordening, specifiek voor onderhoudsverplichtingen, en in 2012 de Erfrechtverordening, over de erfopvolging.

Een indrukwekkend lijstje, waaruit het Europees burgerlijk procesrecht naar boven komt als een volwaardige rechtstak, met grote praktische relevantie op het terrein. Voor die rechtstak is 2015 een belangrijk jaar, want op 10 januari 2015 treedt de nieuwe Brussel *Ibis*-Verordening in werking, de opvolger van de zo belangrijke Brussel I-Verordening. Wie zich beroepshalve met burgerlijke en handelsgeschillen bezighoudt, kan stilaan niet meer om het Europese normenappa-

raat heen. Het praktische belang ervan valt niet meer te ontkennen. Toch zijn de meeste rechtspractici erg onzeker telkens als ze in aanraking komen met dit vakgebied, dat ze als erg complex ervaren. Daarom hebben de universiteiten van Antwerpen en Leuven het initiatief genomen om deze materie op een toegankelijke manier te ontsluiten voor de rechtspracticus door het samenstellen van dit *Handboek Europees Burgerlijk Procesrecht*. Vijftien toonaangevende specialisten schreven mee aan dit verzamelwerk, dat een praktisch inzicht biedt in de werking van alle relevante Europese instrumenten ter zake.

De inspiratie voor dit initiatief komt uit het verleden. Dit handboek is namelijk bedoeld als een vervolg op twee eerdere, vaak geconsulteerde werken in dit domein, namelijk *Europese IPR-verdragen* (1997) en *Het nieuwe Europese IPR. Van verdrag naar verordening* (2001), beide onder het redacteurschap van Hans VAN HOUTTE en Marta PERTEGÁS. Deze twee uitgaven hebben vele juristen geholpen om hun eerste stappen in de materie van het Europees burgerlijk procesrecht te zetten, maar zijn stilaan achterhaald door de snelle ontwikkeling op Europees niveau. De lezer zal merken dat er sindsdien niet enkel een heel aantal verordeningen zijn bijgekomen, maar dat er intussen ook een uit de kluiten gewassen jurisprudentie is gegroeid, die intussen aan een overzicht toe was.

De focus van dit handboek ligt uitsluitend op de procesrechtelijke kant van de zaak. Instrumenten zoals de verordeningen Rome I, II en III, die uitzonderlijk het toepasselijke recht regelen, vormen geen deel van de bespreking. Ook de materieelrechtelijke aspecten in verordeningen met een belangrijke procedurele inslag, zoals de Onderhouds- en de Erfrechtverordening, worden buiten beschouwing gelaten.

Het boek bevat vijf delen:

- in een eerste deel komen de internationale bevoegdheidsregels aan bod, met afzonderlijke besprekingen van de relevante regels en principes uit de Brussel *Ibis*-Verordening, evenals de Brussel *Ibis*-Verordening, de Onderhoudsverordening en de Erfrechtverordening;
- deel twee focust op het vrije verkeer van beslissingen en akten, met daarin eerst een algemeen overzicht van de bepalingen uit de Brussel *Ibis*-Verordening en vervolgens een bespreking van het vrije verkeer van akten onder de Erfrechtverordening;
- deel drie behandelt de andere aspecten van het grensoverschrijdend procederen, waaronder het thema van de parallelle procedures (zoals litispending), evenals de betekening en de bewijsverzameling;
- deel vier heeft als onderwerp de eengemaakte procedures die de Europese wetgever heeft uitgetekend, namelijk het betalingsbevel en de procedure in de Geringe Vorderingen Verordening. De wisselwerking tussen de Europese en nationale niveaus is hier niet altijd vanzelfsprekend;

- in deel vijf komt ook de Insolventieverordening aan bod, die weldra grondig zal worden bijgewerkt. Deze tekst bespreekt het huidige en het toekomstige recht.

Tijdens de afwerkingsfase van dit handboek heeft Europa intussen alweer een nieuw instrument gecreëerd, het Europees bankbeslag. De verordening die het Europees bankbeslag introduceert, verscheen eind juni, net te laat om nog opgenomen te worden in dit handboek. Daarmee is nog maar eens bewezen hoe snel deze materie evolueert.

Laat dat evenwel geen reden zijn voor de geïnteresseerde jurist om het zich almaar verder ontwikkelende Europese burgerlijk procesrecht terzijde te laten. Daarvoor zijn de regels intussen van te groot praktisch belang.

Samen met alle auteurs hopen wij een boek te hebben gemaakt dat een nuttig hulpmiddel kan zijn voor de rechtspractici die in dit nieuwe rechtsgebied hun weg moeten zoeken. Onze hoop en wens is dat wij daarmee een kleine bijdrage hebben geleverd aan de stijgende toepassing van Europese regels door onze vakgenoten, weze het magistraten, advocaten of gerechtsdeurwaarders.

Benoît ALLEMEERSCH (KU Leuven) en Thalia KRUGER (UAntwerpen)
11 november 2014

